

«АРХІВНИЙ ЛИСТОЧОК, МОВ СОНЦЕ В КРАПЛИНІ РОСИ»

«Архіви... Це скарбниці більш цінного народного майна, ніж вміст державних казначейств: гроші втрачаються і знову наживаються, а численні пам'ятки народної історії раз утрачені, не можуть бути знову куплені і придбані ніякою ціною й ніякою працею...». Ці слова належать академіку, відомому історику-архівісту Калазову. Особливої актуальності набуває цей вислів у наші дні, адже саме в червні ми відзначаємо 70-річчя ювілей створення архіву у Млинові.

Історія архівів Рівненщини своїми зв'язками йде у далечинь і у глиб віків, коли в державних установах, церквах, монастирях, а також у палацах та замках земельних магнатів відкладалися та зберігалися документальні матеріали, що утверджували права поміщиків та церкви на землю та кріпаків.

Гортаю документи 1940-го року... Доповідною запискою від 12 червня 1940 року старшого технічного співробітника обласного архіву засвідчується про зібрання архівних документів колишніх польських установ по Млинівському району. Першою завідуючою Млинівським архівом була призначена Вейцер Песі Н. У фондах обласного архіву зберігаються акти вилучення 3 червня 1940 року зі школи с.Смордва 537 книг німецькою, англійською, французькою і польською мовами, які належали колишньому поміщику Лядохівському. Загалом із даного помістя було «експропрійовано» 2 тонни «разных книг и бумаги»...

Цікаво погортати погосподарські книги села Рейтанів Новоселівської сільської ради за 1940 рік. У цьому селі проживали чеські, єврейські, польські та українські родини. Село це, до речі, нині на карті району не значиться. На його місці залишилися поодинокі плодові дерева і впадінні від колишніх криниць. Воно зникло, як зникли з карти району села Любанівка, Олександрівка, Стоморги, Черець, Софіївка, Куца, Гори та інші. Не кожен житель району може похвалитись тим, що знає, де були ці села. Спогади про них знаходимо лише в скупих архівних документах, які донесли до нас скромні літописці історії району – секретарі сільських рад. Народ, нація, держава не можуть існувати без історії. Допоки можна побачити, прочитати те, що створювалося нашими предками, зв'язок поколінь, а з ним і наша історія не зникнуть. Кожний із нас хоча б раз у житті звертається до послуг архіву. Добре, коли вдається знайти необхідний документ. Досить часто мешканці району звертаються до архіву, шукаючи різні документи, переважно соціально-правового характеру, для набуття громадянами статусу учасника Великої Вітчизняної війни, про наявність майна, земельних паїв, актових записів про народження.

У непростих умовах доводиться працювати в архіві: відсутня система кондиціонування повітря в архівосховищах, значні коливання температури повітря призводять до псування документів. Водночас популярність архіву зростає – частіше сюди почали звертатися студенти, краєзнавці, їдуть люди з різних куточків. І ніхто з працівників архіву не вважає на те, що для відвідувачів передбачено окремі приємні дні – якщо вже людина прибула, то відразу намагаємось їй допомогти.

Розпад державних підприємств і колгоспів у 90-х роках минулого століття, на місці яких утворювалися і тут же зникали фірми і фірмочки, призвів до хаосу в збереженні ділової документації. Тож громадянам, які шукають підтвердження свого трудового стажу, важливо віднайти архіви тих установ, де вони працювали. Саме з метою захисту людей, які важко працювали по декілька десятків років, одним із перших в області було створено Млинівський районний місцевий архів (від 10.03.2007 р.).

Слід зазначити, що з 1976 по 1983 роки районний архів знаходився в селищі Демидівка, і лише в 1984 році архівні документи було перевезено до Млинова.

У 1993 році директором районного архіву була призначена Марія Степанівна Харитонюк. За час її роботи в архіві багато уваги приділялося зміцненню матеріально-технічної бази. Було замінено усе стелажне обладнання, встановлено решітки на вікна. Марія Степанівна провела експертизу документів та їх переробку у відповідності до нових правил роботи.

Завдячуючи наполегливості і працелюбності завідуючої, в районному архіві проводиться суцільна звірка документів із послідуочим картуванням. Поступово районний архів з останніх місць в області переміщається на кращі позиції.

Нині на зберіганні в районному архіві знаходиться більш як 15 тисяч документів. За кількістю одиниць зберігання - це один із найбільших районних архівів. Але найбільшою нашою гордістю є люди, які працюють в установі. Відповідальність і любов, із якою наші працівники ставляться до своєї роботи, влучно передають слова хоралу архівіста:

**Зеринка – архівний листочок,
Мов сонце в краплині роси.
Великої правди росточок –
Візьми, збережи, воскреси!**

Галина ГУЛИЧ, начальник архівного відділу райдержадміністрації.